

سیاست داخلی/خارجی

گفت‌وگو

سازسان شاه‌ویسی، کارشناس مسائل اقتصادی در گفت‌وگو با جام جم:

اقدامات امروز دولت، بیانگر رویکرد تحول‌خواهی است

سازسان شاه‌ویسی، کارشناس مسائل اقتصادی در گفت‌وگو با جام جم با اشاره به ۱۰۰ روزگی دولت رئیسی به بیان تحلیلی درباره برخی گشایش‌های اقتصادی در این مدت پرداخت و گفت: به نظر می‌رسد بسترهای مناسب برای تحول عبور از مشکلات اقتصادی در کشور شکل گرفته‌که این موضوع در مرحله اول برای جامعه نویدبخش است. وی ادامه داد: اما، حقیقت این است که شادی و امید واقعی، زمانی کشور را در برمی‌گیرد که اقدامات خوب انجام شده از بعد خبری خارج وبه یک اقدام و عمل تبدیل شود، چراکه تا وقتی این اخبار نمود اجتماعی پیدا نکنند، برای مردم فایده‌ای ندارد.

شاه‌ویسی ادامه داد: به همین دلیل لازم است ساز و کارهای دیگری در کشور طراحی شود تا وقتی اقدامی در سطح ملی انجام می‌شود در رویکرد بخشی هم‌اوابی مطلوب را مشاهده کنیم. این کارشناس مسائل اقتصادی تصریح کرد: در حال حاضر مشکل اصلی کشور برخی ناهماهنگی‌هاست که اگر اصلاح شود می‌توان از آن به عنوان طلیعه‌ای با رویکرد اقدام و عمل نام ببریم. متأسفانه امروز شاهدیم تصمیمات خوبی در دولت گرفته می‌شود اما در وزارتخانه‌های مربوط هنوز خروجی پیدا نکرده است یا مباحثی مثل آزادسازی پول‌های بلوکه شده تسهیل فروش نفت و... چون هنوز در منابع تأثیری ایجاد نکرده و قولی مثل تأثیر مداخله دولت در بازار ارز مشهود نیست، نمی‌توان از آنها به عنوان دستاورد کامل یاد کرد؛ البته شاید دولت این‌هم برای خودش زمانبندی خاصی دارد و رونمایی از نسخه‌های تکمیلی این دستاوردها را برای زمان مناسب‌تری در نظر گرفته است.



وی در ادامه با بیان این‌که اتفاقاتی که امروز در کشور رخ داده باعث متوازن شدن شاخصه‌ها شده و به نوعی شرایط را متعادل‌تر از قبل کرده گفت: تمام این اقدامات بیانگر رویکرد تحول‌خواهی دولت سیزدهم است، رویکردی که باعث تفاوت فاحش دولت آقای رئیسی با روحانی شود. این کارشناس مسائل اقتصادی تصریح کرد: در حال حاضر باید به دولت بیشتر زمان داد و امیدوار باشیم مدیران بخشی همراه‌تر و فعال‌تر از مدیران ستادی باشند. این دولت باید عبیرت‌های دولت‌های گذشته را سرمشق خود قرار دهد و مراقب باشد همانند دولت گذشته منابع به طور غیرمنطقی از بین نرود. شاه‌ویسی افزود: امروز دامنه و مطالبه رئیس دولت طریقت و مداخله نسبت به عموم مردم است، نه اقلیتی که هیچ تأثیری در هندسه ملی کشور ندارند و قطعاً به همین دلیل اگر فرصتی به دست تکنوکرات‌هایی که هشت سال قدرت در اختیارشان بود دست دهد، اقدامات شایسته امروز آقای رئیسی را پویولیستی معرفی می‌کنند. زیرا این افراد کشور را در اندازه‌کشوری که قدرت تحول‌آفرینی دارد، نمی‌بینند.

خبر

قالیباف، قانون جوانی جمعیت را برای اجرا ابلاغ کرد

محمدباقر قالیباف، رئیس مجلس شورای اسلامی در نامه‌ای به سیدابراهیم رئیسی، رئیس‌جمهور قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت را برای اجرا به دولت ابلاغ کرد. طرح «حمایت از خانواده و جوانی جمعیت» هفته گذشته سرانجام پس از چند بار رفت و برگشت بین مجلس و شورای نگهبان تأیید شد. این طرح که حالا به قانون تبدیل شده، اسفندارسال در مجلس تصویب و برای تأیید به شورای نگهبان ارسال شد که فرآیند تأیید نهایی آن (برای عدم مغایرت با شرع و قانون اساسی) حدود هشت ماه به طول انجامید. این مصوبه را می‌توان اولین گام قانونی برای جبران حداقل بخشی از آثار درازمدت سالخوردگی جمعیت کشور ارزیابی کرد.



عکس:

مهر



کمتر از ۱۰۰ روز پس از آغاز دولت سیزدهم اخیرا بیش از سه‌نیم میلیارد دلار از منابع مسدود ایران در دسترس قرار گرفته است

دیدار رئیسی با سالمندان کهریزک و معتمدان متجاهر

سیدابراهیم رئیسی، رئیس‌جمهور صبح دیروز ضمن بازدید از مرکز نگهداری، درمان و کاهش آسیب‌های اجتماعی سرروش در حاشیه شهرستان ری، با مددجویان و مدیران این مرکز به گفت‌وگو نشست و از نزدیک در جریان مشکلات آنان قرار گرفت. رئیسی گفت: «من قلباً ناراحت می‌شوم که شما



دولت با چه سیاست‌هایی شروع به بازسازی اقتصادی و سیاسی کرده است؟

تنش‌زدایی در ۱۰۰ روز با ۴ اقدام راهگشا

درست از نقطه‌ای که شاید فکرش را نکнім تغییر آغاز می‌شود، بهبود شرایط اقتصادی که تا همین خرداد ۱۴۰۰ به مذاکره و دیپلماسی گره خورده بود و برخی از مسؤولان سابق تنها نقش خود را در سطح فهمیدن زبان دنیا می‌دانستند، با عملکردشان چشم‌اندازی را پیش‌روی کشور گذاشتند که نه تنها هیچ نشانه‌ای از آزاد شدن پول‌های مسدود شده نداشت که حتی فروش نفت کشورمان هم علی‌رغم آن شعارها، سقوط کرد و روزهای سختی را پشت سر گذاشتیم. وقتی دولت سیزدهم با شعار دولت مردمی کار خود را آغاز کرد ادعای خاصی در زمینه بین‌المللی و برتر بودن خود نسبت به دیگران نداشت اما نشانه‌ها و اتفاقات خود روایتگر حقیقت هستند و شواهد متعددی نشان می‌دهد که دولت رئیسی چطور با پیگیری و مداومت کشور را مرحله حرف‌درمانی خارج کرد. یکی از ملموس‌ترین این تغییرات به نفع مردم، اشباع کشور از واردات واکسن بود؛ درحالی که بسیاری از مسؤولان دولت روحانی تلاش داشتند عدم واردات واکسن کرونا به کشور را به دلیل نپیوستن ایران به FATF و مسأله تحریم و مذاکره گره بزنند، دولت رئیسی بعد از استقرار فقط در چند هفته کشور را در زمینه واردات واکسن کرونا به اشباع رساند تا جایی که حالا به دنبال اقناع واکسن نزده‌هاست.



دبیر سیاسی

شاخص‌ترین چهره دولت قبل درباره این دگانه‌سازی جعلی تحریم یا واکسن، علی ربیعی سخنگوی دولت سابق بود که وقتی از او درباره چرایی عدم تأمین واکسن سوال شد، از تأثیرات نپیوستن به FATF برای خرید واکسن سخن گفت و این‌که امکان انتقال پول برای خرید واکسن موانعی ایجاد کرده؛ چهره شاخص دیگر هم در این ماجرا علی‌مطهری که مدعی شد ایران به دلیل قرار داشتن در فهرست سیاه FATF نتوانسته است ۵۰ میلیون دلار مبلغ سهمیه ایران از واکسن کرونا ی سازمان جهانی بهداشت را پرداخت کند و از مجمع تشخیص مصلحت نظام خواست در این زمینه پاسخگو باشد از این ادعاها نه چند سال بلکه فقط چند هفته گذشت و وقتی یک تفکر درون‌زا هسته اصلی تصمیم‌گیری در قوه مجریه شد، ورق برگشت و سلامت مردم از حالت گروگانگیری خارج شد.

حالا شما در این معادله به جای واکسن، موضوع اموال بلوکه شده را بگذازد؛ آن موقع خواهید دید چگونه اموال مسدود شده کشورمان هم به بهانه‌های این چنینی و دایورت کردن آن به موضوع برجام و دستگیری جاسوسان و FATF معطل ماند و در دولت قبل خبری از آزادسازی آنها نشد اما ظاهراً این روزها اوضاع تغییر کرده چون

دستگاه محاسباتی دولت عوض شده است. روز گذشته علی نادری، مدیرعامل خبرگزاری جمهوری اسلامی (ایرنا) در حساب‌کاری خود در صفحه توئیتر از رفع مسدودیت اموال کشورمان خبر داد و نوشت کمتر از ۱۰۰ روز پس از آغاز دولت سیزدهم، اخبار بیش از ۳/۵ میلیارد دلار از منابع مسدود شده ایران در یکی از کشورها در دسترس قرار گرفته و بخش قابل‌توجهی از این منابع در حال ورود به چرخه تجاری کشور است.

این موضوع فی‌نفسه بدون این‌که گله و شکایتی از تنگناهای بین‌المللی و تحریم‌های همیشگی شود، یک اتفاق بسیار امیدوارکننده است و حتی شاید قابل تعمیم به سایر بخش‌های مسدود شده اموال ایران برای آزادی آن باشد. کره جنوبی پرمنافسه‌ترین کشوری است که در یکی دو سال اخیر با آنها درباره اموال بلوکه شده دچار چالش شده‌ایم چرا که این کشور سهمی ۹/۲ دلاری در بلوکه کردن پول‌های ایران دارد. حتی آن‌طور که خبرگزاری رسمی کره جنوبی «یونhap» به نقل از منابع بانک مرکزی این کشور اعلام کرده بود به دلیل تحریم‌های آمریکا پس از خروج این کشور از برجام، حدود ۱۰ تریلیون وون (۹/۲ میلیارد دلار) از دارایی‌های ایران در این کشور مسدود شده است.

جوانان را اینجا می‌بینم، همت همه مدیران و مربیان اینجا هم بازگشت شما به جمع خانواده است، شما هم تصمیم بگیرید که دیگر کاری انجام ندهید که مجدداً به این مراکز بیایید.» رئیس‌جمهور اظهار کرد: «هدف همه این است که شما اعتبار را ترک کنید و شما هم اراده کنید دیگر سراغ مخدر نروید.

دروزارت نفت در زمینه‌های مختلف از جمله تولید و صادرات میعانات گازی و فرآورده‌های نفتی ارائه داد و هم یک خبر مهم نفتی داده بود. اوجی در جمع خبرنگاران گفته بود که با کمک و پشتیبانی دولت خوشیختانه وضعیت فروش نفت بهتر شده و در حال استفاده از ظرفیت‌های مختلف خارجی و داخلی هستیم. او البته این را هم گفته بود که دولت طرح‌هایی را به عنوان «مشارکت در پروژه‌های سرمایه‌گذاری» تعیین کرده که «به‌زودی» آغاز می‌شود. وزیر نفت در توضیحات این اقدام رو به جلو هم تأکید کرده بود که بحث تهاوت در قالب مشارکت در پروژه‌های سرمایه‌گذاری به‌ویژه پروژه‌های سنواتی توسط دولت مشخص شده و صادرات نفت در ازای دریافت کالای اساسی یا پروژه‌های ساختمانی و عمرانی را می‌توان در این گزاره تفسیر کرد.

درواقع تهاوت را چین و روسیه، به‌ویژه اقداماتی که در دو سال اخیر رخ داد باعث شد سیاست‌گذاران متوجه شوند غیر از انتقال ارز می‌توان از روش‌های دیگری برای انتقال ارز درازای نفت استفاده کرد که با شروع دولت سیزدهم با قدرت بیشتری موضوع تهاوت توسط وزارت نفت در حال پیگیری است.

دیپلماسی اقتصادی

اجلاس‌شانگهای

تنش‌زدایی با کشورها و فعال شدن دیپلماسی سلامت و اقتصاد در این ۱۰۰ روز فقط معطوف به حوزه تحریم نفتی و واردات واکسن نبود؛ یکی از پیوری‌های سیاسی در سه ماه اخیر بدون شک تحقق یک مطالبه ۱۰ ساله بود، عضویت دائمی در اجلاس شانگهای. ایران از سال ۲۰۱۵ به دنبال عضویت در این اجلاس منطقه‌ای بود اما این اتفاق در هشت سال دولت روحانی محقق نشد، البته دانستن چرایی این موضوع چندان سخت نیست، چه کسی است که نداند دولت روحانی همه سرمایه‌کشور را در سبد غرب چینش کرد و جای پایی برای شرقی‌ها نگذاشته بود، درواقع نگاه غالب به غرب و عدم وزن دادن لازم به ارتباط با شرق باعث شده بود نه دولت او اراده‌ای برای رفع موانع این عضویت داشته باشد و طرف شرقی بخواهد به سمت ایران بیاید اما دولت سیزدهم موازنه را تغییر داد و به‌خاطر ایجاد نوعی توازن بین ارتباط غرب و شرق توانست عضویت دائم ایران در اجلاس شانگهای را به سرانجام برساند و نشان دهد باز هم تحریم و داستان مذاکره با غرب فقط آدرس غلط بوده‌است. در باب اهمیت پیوستن به اجلاس شانگهای همین بس که در حوزه اقتصاد، اعضای این سازمان حدود یک سوم تولید ناخالص داخلی دنیا را در اختیار دارند و کل حجم کنونی اقتصادی سازمان همکاری شانگهای نزدیک به ۲۰ تریلیون دلار است که از ابتدای تأسیس آن بیش از ۱۳ برابر افزایش داشته است.

بهبود تأمین کالاهای اساسی

یکی از ایرجالش‌های دولت جدید بحران خزانة خالی و واردات کالاهای اساسی بود؛ در همان مردادماه که روزهای اول فعالیت دولت رئیسی بود، رئیس‌جمهور در شورای عالی هماهنگی اقتصادی موضع دولت خود را اعلام کرد و گفت: یکی از ایرجالش‌های دولت جدید بحران خزانة خالی و واردات کالاهای اساسی بود؛ در همان مردادماه که روزهای اول فعالیت دولت رئیسی بود، رئیس‌جمهور در شورای عالی هماهنگی اقتصادی موضع دولت خود را اعلام کرد و گفت:

تسهیل فروش نفت

یکی از قرینه‌های این تغییر و روزه نگشایش شاید بهبود شرایط فروش نفت باشد، سیستم تحریم به‌ویژه در سه سال پایانی دولت قبل فضای فروش نفت را در کشورمان به یک عملیات پیچیده و محرمانه تبدیل کرد تا جایی که کاهش فروش نفت نشان داد که هزینه‌های فروش آن تبعات زیادی داشت اما در دوره جدید فروش نفت تا حدودی وضعیت بهتری داشته است، جواد اوجی که ۱۱ آبان برای ارائه گزارش درباره وضعیت سرمایه‌گذاری صنعت نفت و اقدامات در دست اجرا با اولویت تأمین منابع داخلی و خارجی به کمیسیون اقتصادی مجلس رفته بود، هم گزارشی از عملکرد وزارت نفت در ۲۰ روز حضورش

رئیس‌جمهور با اشاره به این‌که زبینه‌د تهران و ری نیست که افراد شب‌ها در آنجا سرپناه نداشته باشند، از استاندار تهران و مسؤولان شهری خواست نسبت به رفع این مشکل اقدام کنند.» رئیس‌جمهور در ادامه سفر خود به شهرستان ری، از آسایشگاه خیریه کهریزک بازدید و از نزدیک با سالمندان گفت‌وگو کرد.

لازم است کالاهای اساسی و مورد نیاز مردم به اندازه لازم و در اسر وقت تهیه و ذخایر راهبردی کشور در این خصوص تکمیل شود و دقت در برآورد و راهکارهای تأمین منابع ارزی و ریالی تأمین کالاهای اساسی مورد تأکید قرار گیرد. دقیقاً مشکل همین جا بود؛ چگونگی تأمین منابع ارزی برای واردات کالاهای اساسی، همین موضوع در دوره روحانی مشکلات زیادی در حوزه این اقدام ایجاد کرد تا جایی که کار به تشکیل قرارگاه مرغ کشیده شد. مشکل این‌جا بود که گرچه به نهاده‌های دام و طیور و گندم و دانه‌های روغنی و ... ارز ۴۲۰۰ تخصیص داده شد ولی نظارتی در کار نبود و به همین خاطر قیمت این کالها با وجود برخورداری از ارز ۴۲۰۰ به صورت تصاعدی بالا رفت و به‌طور مثال قیمت مرغ به ۵۰ هزار تومان هم در سال گذشته رسید، لذا این عدم نظارت در توزیع و عرضه رانتی منجر به ایجاد این حفره در واردات کالاهای اساسی شده بود.

اما حالا تصمیم دولت برای حذف ارز ۴۲۰۰ یا همان دلار جهانگیری جدی است؛ در این سه سال واردکننده ارز گرفت کالا وارد نکرد، با کالا آمد ولی به مصرف‌کننده واقعی نرسید و قیمت‌ها بالا رفت و در نهایت اتوانی دولت در نظارت به‌زنجیره تخصیص ارز تا رسیدن کالا به دست مصرف‌کننده واقعی همه باعث ناکارآمدی این سیاست شد.

اما برنامه جایگزین دولت چیست؟

احسان خاندوزی، وزیر امور اقتصادی و دارایی درباره هزینه‌هایی که ارز ۴۲۰۰ تومانی بر فعالان اقتصادی تحمیل می‌کند، گفته بود: مدت‌هاست موضوع حذف ارز ۴۲۰۰ تومانی مطرح است اما اجرائی نمی‌شود و این روند باید تغییر کند. نباید مانع فعالیت مولد بود بلکه باید هدایتگر مسیر توسعه باشیم. تصمیم‌گیری در برخی نهاده‌ا به جیب فعالان اقتصادی هزینه بسیاری را تحمیل می‌کند و قدرت رقابت را کاهش می‌دهد. محسن رضایی، معاون اقتصادی رئیس‌جمهور نیز در جلسه فرکانسیون فرهنگیان مجلس گفته بود که ما حذف ارز ترجیحی را دنبال می‌کنیم.

نوید برای گشایش‌ها

به‌قرینه تغییرات مثبت

نکته پایانی در این زمینه نوید برای گشایش‌ها به قرینه تغییرات مثبت است، جابه‌جایی دولت و تغییر رویکردهای تصمیم‌گیری در دولت سیزدهم سبب شده ما دوره جدیدی از تنش‌زدایی در سیاست داخلی و خارجی را تجربه کنیم و این تغییرات کم‌تعداد در همین ۱۰۰ روز می‌تواند نشانه خوبی برای زنده ماندن امید در زیر پوست جامعه باشد، از شفافیت و اطلاع‌رسانی به مردم، آغاز مذاکرات برجانی از اوایل از سر صفر با دستور کار رفع تحریم‌ها، حضور بی‌واسطه بین مردم کشور و پایتخت تا دستور رئیس‌جمهور برای عدم افزایش قیمت خودرو و کارهای کوچک‌تری مثل بازگشت هزینه‌های اضافی ناشی از افزایش قیمت شرکت‌های تاکسی‌های اینترنتی اسنپ و تپسی به مسافران در روزی‌هایی که سیستم سخت‌رسانی دچار اختلال شده بود باعث می‌شود مردم حضور دولت را بیشتر احساس کنند و چراغ امیدشان خاموش نشود.

ناصر ایمانی، تحلیل‌گر مسائل سیاسی در گفت‌وگو با جام جم:

تنش‌زدایی دولت رئیسی با غرب بیش از دوره روحانی بوده‌است

دلایل سیاسی خیلی تمایل نداشتند که از ایران نفت بخرند اما در این دولت آن مسائل سیاسی تا حدودی تعدیل شد و به همین دلیل حجم خرید نفت خود از ایران را بالا بردند. بنابراین تمایل طرف مقابل و هماهنگی در داخل سبب شد صادرات نفت کشورمان بیشتر از گذشته شود.

البته واردات کالاهای اساسی نیز در دولت قبل همین‌آهنگ را داشت، هرچند کالاهای اساسی ارتباط بسیار محکمی با موضوع تأمین ارز دارد. امسال هم ما در برخی از کالاهای اساسی به دلیل کشاکش‌های داخلی نیازمند واردات بیشتر هستیم و به تیغ آن نیز به‌زیب بیشتری نیاز داریم. در دولت قبلی به دلیل پایین آمدن صادرات نفت و دسترسی پایین‌تر به منابع دلاری مشکل تأمین ارز وجود داشت اما در حال حاضر دسترسی دولت به منابع دلاری و ارزی بیشتر شده و از طرف دیگر نیاز به واردات هم بیشتر شده است. به هرحال به‌عنوان جمع‌بندی باید بگویم گرچه نمی‌توان الزاماً از این رویکردها استنباط آغاز گشایش اقتصادی را داشت اما باید گفت مقدماتی برای این موضوع وجود دارد که می‌تواند نوید گشایش‌های ارزی باشد.

آن نوید این است که یک مجموعه هماهنگ در کشور وجود دارد و مسؤولان مربوط نیز به‌شدت پیگیر بوده، فعالیت می‌کنند و انگیزه بسیار بالایی برای خدمت‌رسانی دارند. اما این موارد الزاماً کافی نیست؛ همان‌طور که رهبر انقلاب در آغاز فعالیت این دولت تذکر دادند، اگر یک برنامه دقیق، علمی و مدون با مبررانی که به این برنامه‌ها اعتقاد داشته باشند، وجود داشته باشد، وضعیت امیدوارکننده خواهد بود و در غیر این صورت به سختی می‌توان گفت که ما به موفقیت اقتصادی می‌رسیم اما با وجود این امید برای گشایش اقتصادی به دلایلی که مطرح شد، وجود دارد.

ناصر ایمانی، تحلیل‌گر مسائل سیاسی در گفت‌وگو با جام جم به تحلیل خبری مبنی بر آزادسازی ۳/۵ میلیارد دلار از اموال مسدود شده ایران و سایر گشایش‌های اقتصادی در ۱۰۰ روز اخیر پرداخت و موضوعات مختلفی را به عنوان دلایل این اتفاقات عنوان کرد که مشروح این گفت‌وگو در ادامه است:

خبری درباره آزاد شدن ۳/۵ میلیارد دلار از اموال بلوکه‌شده ایران در دولت سیزدهم و اتفاقات دیگر همچون تسهیل فروش نفت در ۱۰۰ روز اخیر چه پیامی را برای جامعه داشته است و به نظر شما این گشایش‌ها باید ناشی از جابه‌جایی دولت دانست یا مدل پیگیری دولت فعلی؟

مجموعه‌ای از عوامل می‌تواند در این قضیه مؤثر باشد و نمی‌توان آن را به یک موضوع خاصی نسبت داد، از یکسو می‌توان آن را به جلسه آینده وین مرتبط دانست که غربی‌ها می‌خواهند فضا را با آزاد کردن بخشی از پول‌های بلوکه‌کرده ایران تا حدودی نرم کنند و به توافق برسند، از طرف دیگر این موضوع می‌تواند به دولت جدید مرتبط باشد، چراکه دولت جدید برای غربی‌ها ناآشناست و آنها تمایل دارند راهی را باز کنند که بتوانند با دولت جدید تعامل کنند، قاعدا تا احساس می‌کنند دولت فعلی دو دوره به مسند کار خواهد بود. البته نکته دیگر این است که در حال حاضر راه‌های نفوذ برای غربی‌ها که بتوانند با اختلاف بین قوا مقاصد خود را پیش ببرند، وجود ندارد و

به نظر شما این گشایش‌ها باید ناشی از جابه‌جایی دولت دانست؟

بله، البته مساله واکسن در اواخر دولت گذشته هم پیگیری